

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 23. januar 2019

Miljø- og fødevareministerens besvarelse af spørgsmål nr. 150 (MOF alm. del) stillet 31. oktober 2018 efter ønske fra Søren Egge Rasmussen (EL).

Spørgsmål nr. 150

"Vil ministeren udarbejde en skematisk oversigt over de samlede årlige nettoudgifter til det konventionelle landbrug i Danmark og beregne et årligt gennemsnit for den nuværende regeringsperiode. Direkte og indirekte støtte, tilskud samt afgifts- og skattelettelser bedes medregnet som udgifter.

Herudover bedes oversigten inkludere et overslag over de samfundsøkonomiske omkostninger ved udledninger af eksempelvis ammoniak og drivhusgasser samt forurening af drikkevand, vandmiljø og tab af biodiversitet. De samfundsøkonomiske omkostninger, udgifter og indtægter skal alene opgøres for det konventionelle landbrug i Danmark - og dermed ikke for den samlede fødevareklynge eller havbrug."

Svar

Nedenfor følger besvarelsen af dit spørgsmål, der er baseret på en samstilling af allerede tilgængelig information.

Til brug for dit spørgsmål om nettoudgiften for den direkte og indirekte støtte samt tilskud er der indhentet oplysninger fra Landbrugsstyrelsen og Uddannelses- og Forskningsministeriet. Til brug for besvarelsen af spørgsmål vedr. skattemæssige forhold er der indhentet svar fra Skatteministeriet. Jeg henholder mig til disse svar.

Landbrugsstyrelsen oplyser følgende:

"Der lægges til grund, at der med støtte henvises til midler – nationale og fra EU – som enten direkte eller indirekte går til landbrugs- og fødevaresektoren fx via klassisk landbrugsstøtte, frivillige tilskudsordninger, forskningsmidler o.lign.

Tablet 1 viser relevante, landbrugsrelaterede foranstaltninger under Miljø- og Fødevareministeriets ressort. Udgangspunktet for tabellen har været den direkte landbrugsstøtte, indsatser under EUs Landdistriktsprogram samt midler i den nationale ordning for målrettede efterafgrøder/målrettet regulering.

Hvor det er muligt, er betalingerne opdelt i konventionelle og økologiske bedrifter."

Tabel 1. Støtte til landbrugssektoren

Mio. kr.	R 2016		R 2017		2018		2019	
	Konv.	Økologer	Konv.	Økologer	Konv.	Økologer	Konv.	Økologer
Direkte betalinger*	5.738,67	523,63	5.417,18	510,92	5.582,65	610,75	5.490,20	644,10
Landdistriktsprogrammet (LDP)**	826,20	290,4	1.021,50	295,9	892,20	257,3	1.175,00	867,8
Målrettede efterafgrøder/regulering Landbrugets Promilleafgiftsfonde	-	-	-	-	100,8	-	80,1	-
GUDP***	232,8		252,8		252,8		262,8	
MUDP****	110,7	30,0	79,2	36,4	209,9		198,9	
Øvrigt *****	100,3		81		64		24,9	
	117,3		106,7		104,4		103,2	
I alt	7.125,97	844,03	6.958,38	843,22	7.206,75	868,05	7.335,10	1.511,90

* Fordelingen mellem konventionelle og økologer i 2019 er skønnet pba. udviklingen af det økologiske areal.

** Vedr. LDP er det en opdatering af bevillinger ift. FLP's Bilag 1. Der er angivet bruttotilsagn, dvs. der er ikke taget forbehold for annulleringer. For vådområder, Lavbund og Natura 2000 er tilsagn baseret på de interne statslige overførsler. Der er ligeledes taget højde for fremrykninger af diverse ansøgningsrunder.

** I 2019 er der en stor udgift til økologisk arealstøtte under Landdistriktsprogrammet, som skyldes, at der skal ske en gentegning af hovedparten af femårige tilsagn fra 2015. Dette følger almindelige regnskabsprincipper for, at udgiften afholdes (udgiftsføres) i det år, det juridisk bindende tilsagn afgives. I gennemsnit er der årligt afsat 1.278 mio. kr. under Landdistriktsprogrammet i perioden 2017-2020, jf. aftale om Fødevarer- og landbrugspakken.

*** For GUDP i årene 2016 og 2017 har det været muligt at give et bud på støtte tildelt primærlandbruget. Midlerne er ikke færdiguddelt i 2018 og 2019, hvorfor det er Finanslovsrammen, der er angivet.

**** MUDP (Miljøteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram §24-53.15.70 er ikke direkte målrettet fødevarer- og landbrugssektoren, men kan potentielt søges af fødevarer virksomheder ifm. relevante projekter til udvikling af miljøteknologier.

***** For MUDP har det ikke været muligt at give et bud på støtte tildelt primærlandbruget, hvorfor det er Finanslovsrammen, der er angivet.

***** Øvrigt dækker over bl.a. over midler til Madkulturen (§ 24.32.30), midler til aktiviteter vedr. bekæmpelsesmidler (§24.52.31.10) og midler til økologiindsats til fremme af produktion og afsætning (§24.24.51.18).

Anmærkninger:
Der er tale om bruttotal. Det vil sige, at både EU-midler og national finansiering er opgjort i tabellen. Hvor begge kilder indgår, er tallene summeret.

I opgørelsen af midler til direkte betalinger er der i opgørelsen taget højde for overførsel af midler til Landdistriktsprogrammet over perioden (flex-beslutning fra juli 2014). Ligeledes indbefatter opgørelsen over direkte betalinger såvel grundbetaling som betaling for grønne krav.

Alle opgørelser, Landdistriktsprogrammet undtaget, i årene 2016-2020 hviler på Forslag til Finanslov for 2019. Hvad angår Landdistriktsprogrammet i årene 2018-2020, er der indført tal fra aftaleteksten om Fødevarer- og Landbrugspakken. Disse tal er dog opdateret, hvor der har været fremrykninger mv., men tilsagnsbeløbene svarer til bevillingen. For 2016 og 2017 er de anførte tilsagnsbeløb regnskabstal. Der er ligeledes taget højde for fremrykninger af diverse ansøgningsrunder. Der er ikke medtaget medfinansieringssatser.

Opgørelsen over udgifter under Landdistriktsprogrammet indeholder støtte til lokale aktionsgrupper (LAG), da LAG er en del af aftalen om LDP. Det bemærkes, at LAG er støtte til udvikling af landdistrikter og ikke landbrug. I 2016 var der afsat 90,3 mio. kr. til LAG, mens der i perioden 2017-2020 årligt er afsat i gennemsnit 63 mio. kr. til LAG, jf. aftalen om Fødevarer- og landbrugspakken.

Foruden de i tabel 1 opgjorte midler afholdes der også udgifter til forskningsbaseret myndighedsbetjening under Miljø- og Fødevarerministeriets finanslovsparagraf (§ 24). Miljø- og Fødevarerministeriet indgår hvert år aftaler med universiteterne om forskningsbaseret myndighedsbetjening. Denne sektorunderstøttende forskning udgør i størrelsesordenen 500 mio. kr. årligt i forhold til landbrugs- og fødevarersektoren (fiskeri og akvakultur undtaget). Myndighedsbetjeningen omfatter ud over forskning bl.a. beredskabs-, overvågnings- og udviklingsopgaver, som er centrale for ministeriets opgavevaretagelse, herunder for politikudviklingen og for sikringen af fødevarersektorens rammevilkår.

For Landdistriktsprogrammet udgøres fordelingen til økologiske bedrifter alene midler til Økologisk Arealtilskud. Der vil være øvrige ordninger under LDP, hvor det ikke umiddelbart muligt at udskille, hvor stor en andel de økologiske arealer. For disse ordninger er hele rammen således opgjort under konventionelle."

Kilde: Landbrugsstyrelsen, Forslag til Finanslov for 2019 samt aftaleteksten om Fødevarer- og Landbrugspakken

Uddannelses- og Forskningsministeriet oplyser følgende:

"Inden for Uddannelses- og Forskningsministeriets område findes der ikke direkte statsstøtte til landbruget. Der foregår dog forskning, der vedrører landbruget.

Gennem Danmarks Innovationsfond udmøntes forskningsbevillinger til projekter på universiteterne og andre forskningsinstitutioner, der kan kategoriseres som forskning vedrørende landbruget. Heri indgår midler fra forskningsreserven, som forhandles årligt i forbindelse med finanslovforhandlingerne.

Herudover er der en række ordninger på forsknings- og innovationsområdet, der også vedrører landbrugssektoren, men hvor der ikke er fastsat et specifikt beløb til netop forskning inden for landbruget. Det drejer sig om de godkendte teknologiske serviceinstitutter, innovationsnetværkene og Danmarks Frie Forskningsfond.

Endvidere er der på Uddannelses- og Forskningsministeriets område afsat basismidler til universiteterne. Det er universiteternes selvstændige beslutning, hvordan disse midler prioriteres til specifikke forskningsområder."

Skatteministeriet oplyser følgende:

"Landbruget skønnes i 2018 at modtage erhvervsstøtte via skattesystemet på godt 2,4 mia. kr. (2018-niveau), jf. tabel 2. Det skal understreges, at de konkrete skøn er forbundet med nogen usikkerhed.

Det baserer sig på en opgørelse af skatteudgifter, som helt eller i overvejende grad er målrettet landbruget. En skatteudgift er defineret som en begunstigende afvigelse fra de generelle skatte- og afgiftsregler, der medfører lavere umiddelbar skattebetaling fra bestemte typer af aktiviteter eller grupper af skatteydere. Det skal bemærkes at der i tabellen fremvises skatteudgifter for hele landbruget og derfor ikke kun det konventionelle landbrug. "

Tabel 2. Erhvervsstøtteordninger gennem skattesystemet (skatteudgifter) for landbruget

<i>Umiddelbar virkning, mio. kr. (2018-niveau)</i>	2016	2017	2018	2019	2020
Lavere ansættelse af grundværdi på produktionsjord (bondegårdsreglen)	1.150	1.150	1.150	1.150	1.150
Lempelser og fritagelser for energiafgift for jordbruget mv. og diverse processer	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200
Skatteudskydelse gennem andelsselskaber	75	75	75	75	75
Nedskrivning af husdyrbesætning i skattepligtig indkomst	15	15	15	15	15
Landbrug, i alt	2.440	2.440	2.440	2.440	2.440

Anmærkning: Skatteudgifterne for 2017 findes på Skatteministeriets hjemmeside. Der er tale om et skøn for skatteudgifterne, som er behæftet med nogen usikkerhed, derfor er tallene afrundet. Tallene for 2017 er opregnet til 2018-niveau og fremskrevet med udviklingen i BNP. Der er benyttet tal for BNP fra Danmarks Statistik for årene 2016-2017 og fra Opdateret 2025-forløb, august 2018, for 2018. Skatteudgifterne er beregnet før tilbageløb og adfærd. Derved opgøres de umiddelbare skatteindtægter, som det offentlige ville have fået, hvis skatteudgiften blev fjernet. Skatteudgiften for "andelsselskaber" og "lempelse af energiafgift til diverse processer" omfatter kun delvist landbruget.

Kilde: Skatteøkonomisk Redegørelse 2018 samt Skatteministeriet

For så vidt angår besvarelsen den del af dit spørgsmål, der vedrører de samfundsøkonomiske omkostninger ved diverse udledninger fra landbruget, skal det bemærkes, at det er ganske vanskeligt at kvantificere sådanne omkostninger.

Miljø- og Fødevareministeriet anvender en række nøgletal for samfundsøkonomiske konsekvensvurderinger af nye politiktiltag. Disse nøgletal angiver marginale effekter og er således ikke egnede til at opgøre den samfundsøkonomiske omkostning af de samlede udledninger, da der vil være tale om et betydeligt overkantsskøn, idet den marginale skadesvirkning er højere end den gennemsnitlige skadesvirkning.

Det er dog muligt at give et bud på de sundhedsøkonomiske omkostninger ved den samlede ammoniakudledning fra landbruget. Århus Universitet har i 2018 opdateret beregningspriserne for luftemissioner og de medfølgende sundhedsøkonomiske skadesomkostninger (se rapporten "[Miljøøkonomiske beregningspriser for emissioner 2.0](#)"). Disse er beregnet som skadesomkostningerne pr. udledningsenhed på baggrund af de nuværende emissioner. Disse beregningspriser kan anvendes til et estimat af de samlede sundhedsøkonomiske konsekvenser af landbrugets udledning af ammoniak.

Den samlede udledning af ammoniak fra landbruget som helhed opgøres i 2016 til 70,77 kiloton ud af en samlet dansk udledning på 75,37 kiloton (jf. Danmarks [afrapportering](#) iht. NEC-direktivets artikel 8, stk. 1). De sundhedsøkonomiske omkostninger som følge af denne udledning kan derfor opgøres til ca. 4 mia. kr. for dansk område og ca. 19,5 mia. kr. uden for Danmark, i alt ca. 23,5 mia. kr. i 2016-niveau, når de ovennævnte beregningspriser lægges til grund.

Det har ikke været muligt at opgøre de samfundsøkonomiske effekter af andre udledninger.

Jakob Ellemann-Jensen

/

Sofus Rex